

ללא כללים ברורים § המפקדה הבינלאומית תהיה נטל ולא נכס

27.10.2025 | שבת בן מאיר written by

המפקדה הבינלאומית לרצועת עזה, שהוקמה במהירות בקריית גת, הופכת לאתר עלייה לרגל לאח"מים האמריקנים המבקרים בישראל ומעוררת עניין גם בהרכב המגוון של המדינות שמוצגות בה. עם זאת, לחלוטין לא ברור כיצד היא אמורה לסייע להשגת מטרותיה העיקריות של ישראל ביחס לעזה.

אפשר להעריך כי עיקר עיסוקה יהיה בתיאום הכנסת הסיוע האזרחי לרצועה ובמניעת התלקחות שיסכנו את הפסקת האש. בשני התחומים תהיה ישראל, כנראה, הכתובת העיקרית ללחצים. לעומת זאת, קשה לראות את המפקדה הזו עושה משהו מעבר להצהרות בנוגע לתחומים היותר חשובים לישראל: פירוק חמאס מנשקו, מניעת הברחות ופירוז הרצועה.

בראיון ל"אל-ג'זירה" בסוף השבוע התייחס חליל אל-חיה, ראש חמאס בעזה, לתפקיד הכוחות הבינלאומיים כהפרדה וכפיקוח על הגבולות, וכניהול המעקב אחר הפסקת האש. הוא ציין כי ארגונו שואף לקיום בחירות שיובילו לממשלה אחת, ובינתיים לא מסתייג מהעברת "השליטה המנהלית" לידי ועדה מוסכמת ומניהול הרצועה על ידי "דמות לאומית שמתגוררת בעזה". לא צריך להיות מומחה כדי להבין אילו אופציות נשללו על ידי הקריטריון הזה.

אל-חיה הוסיף לבכות על מצבה ההומניטרי של עזה והדגיש כי היא זקוקה ל-6,000 משאיות סיוע מדי יום, וגם להכנסתם של חומרים מסוימים שישראל אינה מאפשרת. אפשר להעריך שזה המסר שייצא מחמאס למדינות המתווכות ולכל גורם בינלאומי. עם בוא החורף יתלווה לכך גם קמפיין "בעזה מתים מקור".

חמאס מסרב להתפרק מנשקו

מה באשר לפירוק חמאס מנשק? אל-חיה משיב בדיפלומטיות: "הנושא עדיין בדיונים עם הפלגים והמתווכים", וכדי שלא נטפח ציפיות הוא מבהיר: "כלי הנשק של חמאס קשורים לקיומם של כיבוש ותוקפנות. אם הכיבוש יסתיים, כלי הנשק יועברו למדינה (הפלסטינית)".

דברים ברוח זו אפשר היה לשמוע לאורך התקופה האחרונה מפי דוברי הארגון ובכיריו. הם שבו והדגישו: הנשק שבידינו הוא לגיטימי, לא נתפרק ממנו. אמנם בהודעות הרשמיות הם מקפידים להדגיש את מחויבותם להסכם ולהיזהר מאמירות מתריסות שיקימו עליהם את הנשיא טראמפ ואנשיו או את המדינות המתווכות, אבל בנוגע לסעיף ההתפרקות מנשק הם לא משאירים ספק בעמדתם.

בזמן שהמפקדה בקריית גת עדיין מתגבשת ומבררת לעצמה את תפקידיה ודרכי פעולתה, חמאס בעזה חזר לעמוד על רגליו. הוא מקיים מנגנונים יעילים של פיקוד ושליטה, מחזיר את הסדר לרחובותיה ההרוסים של עזה, מדכא את מתנגדיו, מרתיע ושולט. הוא נותן לכולם להתפלפל בפרשנות לפרטי ההסכם ולכוונות של מנסחיו ומתעסק במהות: ביסוס מעמדו, חידוש השורות, הכנסת אספקה, תוכניות שיקום.

הוא מניח כי עזה תקועה כעצם בגרונם של טראמפ ושאר מנהיגי האזור, שמבקשים להיפטר ממנה מהר ככל האפשר כדי לגשת ליישום התוכניות האזוריות הגדולות. תקוותו היא כי בנסיבות הללו הם יסתפקו בנוסחה שתספק מראית עין של פתרון ויאפשרו לו לנצל את ה"חורים" שבה ואת העייפות מהעיסוק הבלתי נגמר בפרשנויותיה.

למרות הרצון העז לקדם את חזון השלום, אסור לוותר בסוגיות הקריטיות עבורנו ברצועת עזה. צריך להסיר את העמימות ביחס למפקדות ולגופי התיווך והתיאום, ולהבהיר גם לציבור מה בסופו של דבר תהיה תרומתם של אלה בהשגת מטרותיה של ישראל.

סוגיית ההתחמשות בחסות האספקה ההומניטרית ואמצעי השיקום מחייבת פיקוח מיוחד של ועדת החוץ והביטחון ודיווח לציבור, כדי שלא נאפשר לעצמנו לטמון את הראש באדמה ולנצל את מעטה החשאיות שאופף בדרך כלל את הפעילות הזו.

הודעתו הפומבית של ח"כ עמית הלוי על ההחמרה במדיניות הפעלת האש מצד כוחות צה"ל כלפי חשודים ברצועה מחייבת התייחסות והבהרות מצד צה"ל. בשום אופן לא נכון להגדיל את הסיכונים רק משום החשש מפני קריסת הפסקת האש. גם מי שחרד לכך אמור להבין שפגיעה בחיילינו עלולה גם היא להביא לכך, מעבר למחיר הישיר שנשלם.

יתרה מזו, במקום להמתין להסכמים ולמנגנונים צריך לעצב את המציאות בשטח. מנהרות של חמאס צריך לתקוף לא רק כתגובה לפגיעה בנו. אם רוצים להימנע מפגיעה בנפש, אפשר להתריע מראש. צריך לנצל את העובדה שחמאס בעמדת חולשה ושכל החטופים החיים כבר בישראל. גישה כזו תוכל לשפר את עמדת המיקוח של ישראל ושל המתווכות בסוגיית פירוק הנשק.

אשר למפקדה הבינלאומית לרצועת עזה ² יש להכיר בסיכונים שיש במנגנון זה וגם בעובדה שעצם ההשתתפות בו עלולה לרסן את צה"ל ולנתב אותו להעדיף כברירת מחדל את אפיק ההידברות על פני הפעילות המבצעית. צריך להבהיר מה ישראל מקבלת מהמנגנון הזה, ובמקביל לקבוע כבר כעת כללים להתנהלותנו בו, באופן שיפחית את הסיכונים ממנו.

פורסם בישראל היום, בתאריך 27 לאוקטובר 2025.